

Cuprins

Prefață	IX
Introducere.....	XIII
Titlul I. Condiții generale privind răspunderea magistratului 1	
Capitolul I. Locul și rolul magistratului în activitatea judiciară.....	2
Secțiunea 1. Justiția ca putere în stat.....	2
Secțiunea a 2-a. Noțiuni introductive privind calitatea de magistrat și rolul acestuia în activitatea judiciară.....	5
Secțiunea a 3-a. Principiile independenței și imparțialității în activitatea judiciară.....	15
§1. Independența și imparțialitatea judecătorului.....	15
§2. Independența și imparțialitatea procurorului.....	27
Capitolul II. Rea credință și gravă neglijență, premise ale răspunderii magistratului.....	40
Secțiunea 1. Noțiunile de bună credință, rea credință și gravă neglijență.....	41
Secțiunea a 2-a. Calitatea de magistrat și modalitățile exercitării funcției cu rea credință, gravă neglijență ori nerespectarea normelor procedurale în activitatea judiciară.....	54
Secțiunea a 3-a. Consecințele exercitării funcției cu rea credință, gravă neglijență sau nerespectării normelor procedurale în activitatea judiciară	69
§1. Premisele răspunderii penale a magistratului	70
§2. Aspecte procedurale privind cercetarea penală a magistratului	76
Titlul II. Infrațiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul.	
Principalele fapte pentru care poate fi antrenată răspunderea penală a magistratului	79
Capitolul I. Infrațiuni de abuz și neglijență în serviciu	81
Secțiunea 1. Explicarea noțiunilor de serviciu public și funcție publică.....	81
§1. Noțiunea de serviciu public	82

§2. Noțiunea de funcție publică.....	83
Secțiunea a 2-a. Analiza infracțiunilor.....	90
§1. Aspecte comune	90
§2. Abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor	93
§3. Abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi	103
§4. Abuzul în serviciu contra intereselor publice	107
§5. Abuzul în serviciu în formă calificată	113
§6. Neglijența în serviciu.....	114
§7. Purtare abuzivă.....	120
§8. Neglijența în păstrarea secretului de stat	124
§9. Conflictul de interese.....	129
§10. Represiunea nedreaptă	132
Capitolul II. Infracțiuni de corupție.....	138
Secțiunea 1. Conceptul de corupție în legislația penală română	138
Secțiunea a 2-a. Analiza faptelor de corupție.....	142
§1. Luarea de mită	142
§2. Darea de mită	168
§3. Primirea de foloase necuvenite.....	178
§4. Traficul de influență	182
§5. Fapte săvârșite de alți funcționari.....	195
Secțiunea a 3-a. Principalele cauze de ordin general care determină comiterea infracțiunilor de serviciu sau în legătură cu serviciul	196
Titlul III. Răspunderea civilă (patrimonială), disciplinară și morală a magistratului	199
Capitolul I. Răspunderea civilă (patrimonială) a magistratului	200
Secțiunea 1. Daune materiale și daune morale.....	201
Secțiunea a 2-a. Eroarea judiciară în procesul penal.....	209
Secțiunea a 3-a. Jurisprudența română în materia art. 504 și următoarele din Codul de procedură penală. Studii de caz	214
Secțiunea a 4-a. Criterii de apreciere în acordarea de daune materiale și morale în materia art. 504 din Codul de procedură penală și întinderea reparațiilor	227
Secțiunea a 5-a. Jurisprudență comparată	231
§1. Franța.....	232

§2. Italia.....	233
§3. Germania	236
§4. Spania.....	238
§5. Marea Britanie și Statele Unite ale Americii.....	239
Secțiunea a 6-a. Corelația dintre răspunderea penală și răspunderea civilă a magistratului	240
Capitolul II. Răspunderea disciplinară și morală a magistratului.....	242
Secțiunea 1. Răspunderea disciplinară.....	242
§1. Particularități, limite, consecințe. Rolul Consiliului Superior al Magistraturii în materia răspunderii disciplinare	243
1.1. Particularități ale răspunderii disciplinare.....	250
1.2. Analiza abaterilor disciplinare din perspectiva practicii comisiilor de disciplină și a Consiliului Superior al Magistraturii, cu rol de instanță de judecată în materia răspunderii disciplinare.....	256
§2. Procedura cercetării disciplinare	298
2.1. Procedura disciplinară în cadrul comisiilor de disciplină.....	303
2.2. Procedura disciplinară în fața Secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii	305
§3. Sancțiuni.....	306
§4. Drept comparat.....	307
4.1. Italia	308
4.2. Franța	311
4.3. Polonia	313
4.4. Spania	314
4.5. Corelația dintre răspunderea disciplinară și răspunderea penală.....	315
Secțiunea a 2-a. Răspunderea morală	317
§1. Norme morale și norme deontologice	318
1.1. Norma morală	318
1.2. Norma etică și deontologia	320
1.3. Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor	323
§2. Reglementări în alte legislații.....	335
2.1. Italia	335

2.2. Olanda.....	336
2.3. Germania.....	338
2.4. Spania	341
2.5. Statele Unite ale Americii.....	341
§3. Corelația dintre răspunderea penală și răspunderea disciplinară și morală.....	343
Concluzii.....	345
Bibliografie.....	363

Prefață

În orice societate magistratul ocupă un loc aparte. Statutul magistratului rolul și locul acestuia în activitatea judiciară sunt reglementate prin dispoziții constituționale și prin legile de organizare judiciară. Fără a ignora diferențele de statut și atribuții între procuror și judecător, într-o exprimare generală se poate spune că aceștia au ca principală menire înlăptuirea justiției. În cadrul acestei nobile misiuni magistratul este cel care stabilește, atunci când este cazul, diferitele forme de răspundere juridică în sarcina unor persoane.

Această poziție privilegiată pe care o are magistratul nu îl exonerează pe el însuși de răspundere. În ipoteza în care încalcă norma, magistratul nu se bucură de imunitate, oricare dintre formele răspunderii juridice îi poate fi aplicată, în condițiile legii.

Lucrarea Florentinei Dragomir abordează o temă punctuală, **Răspunderea penală a magistratului** dar, pentru deplina înțelegere a problemelor ridicate de acest subiect, nu poate ignora celelalte forme de răspundere (civilă, disciplinară și morală).

Interesul realizării unei cercetări științifice pe tema răspunderii penale a magistratului nu poate fi pus la îndoială.

Răspunderea magistratului, în general, și cu atât mai mult răspunderea penală, cea mai severă formă de răspundere juridică, au reprezentat multă vreme un subiect, dacă nu intangibil, cel puțin de evitat pentru doctrina juridică.

În ultima vreme, criza pe care justiția o traversează, o criză de sistem și de imagine în același timp, a făcut ca discuțiile privind răspunderea magistratului să reprezinte un subiect predilect pentru mass media și pentru societatea civilă. În mod cât se poate de firesc aceste discuții au fost alimentate de o serie de disfuncționalități evidente apărute în actul de justiție, precum și de unele cazuri de corupție având ca protagoniști magistrați.

Criticile repetate aduse sistemului, dar și unor reprezentanți ai acestuia, în mod direct, au determinat, cum era și firesc, luări de

poziție pe această temă, din partea magistraților, individual, sau prin reprezentanții diferitelor asociații profesionale. Dintr-un subiect *tabu*, răspunderea magistratului, și mai ales răspunderea penală, a devenit așadar un subiect de interes public, ce suscită o largă dezbateră.

În contextul creat, doctrina juridică nu mai poate evita nici ea tema răspunderii penale a magistratului ci, are aproape o datorie de a clarifica unele aspecte legate de aceasta.

Iată de ce, răspunderea penală a magistratului reprezintă în acest moment o temă extrem de actuală și de un evident interes de ordin teoretic și practic.

Contribuția originală pe care lucrarea o aduce în cercetarea temei privește mai multe aspecte:

Trebuie spus, în primul rând, că, până în prezent, în literatura juridică din România nu a existat o lucrare monografică în care să se examineze răspunderea penală a magistratului, cum, de altfel, nu a existat o lucrare în care să fie analizate celelalte forme de răspundere juridică în ceea ce-l privește pe magistrat. Din acest punct de vedere curajul de a aborda din unghi teoretic, conceptual, o temă puțin cercetată sau, în orice caz, neacoperită printr-o lucrare de specialitate este de apreciat.

În al doilea rând este de evidențiat faptul că, în ultimii ani, au fost depuse numeroase plângeri penale împotriva unor magistrați, cele mai multe pentru infracțiuni de abuz în serviciu. Puține astfel de cauze au ajuns în fața instanței dar, începe să se contureze și în această materie o practică judiciară. În schimb, jurisprudența ultimilor ani a cunoscut din ce în ce mai multe cazuri de corupție în care, sub o formă sau alta, au fost implicați magistrați. Din acest punct de vedere, tema abordată prezintă un interes de ordin practic din ce în ce mai ridicat. Evidențierea și analizarea cauzelor în care a fost antrenată răspunderea penală a magistratului are deci, din ce în ce mai mult sens.

În al treilea rând trebuie spus că există o zonă de graniță, care nu a fost până în prezent suficient de bine explorată, între răspunderea penală și celelalte forme de răspundere ce pot fi reținute în sarcina magistratului. Și din această perspectivă tema prezintă un

real interes deoarece, atât distincția între diferitele forme de răspundere, cât și cumulul acestora antrenează probleme complexe, atât în plan conceptual, cât și în plan practic. Lucrarea abordează aceste probleme și propune soluții, multe dintre ele având inevitabil un caracter de noutate.

Analiza pertinentă a problemelor de ordin conceptual însoțită de opinii proprii privind clarificarea unor aspecte de acest gen, pe de o parte, examinarea jurisprudenței în materie, cu unele accente critice și cu propunerea unor soluții alternative, pe de altă parte, reprezintă o contribuție importantă, atât din punct de vedere teoretic, fundamental, cât și din punct de vedere practic, aplicativ, la cunoașterea temei cercetate.

Am convingerea că lucrarea **Răspunderea penală a magistratului**, pe care o recomand cititorilor, nu va reprezenta doar o simplă noutate în peisajul literaturii juridice de la noi ci, ea va aduce o serie de clarificări, de ordin conceptual și aplicativ, în materia sensibilă și complexă pe care o analizează.

Prof. Univ. dr. Valerian Cioclei

